

Güler Hülya Yılmaz

Deloitte Türkiye Vergi Hizmetleri Ortağı

Taslak Transfer Fiyatlandırması Kararnamesi

Gelir İdaresi Başkanlığı, "Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı" hakkındaki ilk kararnameyi 1 Haziran 2007 tarihinde web sitesine "Taslak" olarak koyarak kamuoyunun incelemesine sundu. Söz konusu Taslak Karar'da tam ve dar mükellef gerçek kişi ve kurumları kapsama altına alan, OECD prensipleri ile uyumlu transfer fiyatlandırmasına ilişkin temel prensiplerle ilgili açıklamaların yanı sıra, Mali İdare'nin özel olarak düzenlediği hükümler de yer almaktadır. Bu özel düzenlemeler arasında "Peşin Fiyatlandırma Anlaşması" (Advance Pricing Agreement-APA) özellikle vergi mükellefleri için önem arz etmektedir. Bilindiği üzere, transfer fiyatlandırması ile ilgili hükümler (Yeni Kurumlar Vergisi Kanunu -Madde 13) ilişkili kişiler arasında yapılan mal veya hizmet alım ya da satı-

Taslak Transfer Fiyatlandırması Kararı, transfer fiyatlandırma yöntemi için teyit ve onay isteme, yani peşin fiyatlandırma anlaşması yapma hakkını sadece Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'na kayıtlı 500 adet "büyük mükellef"e tanyor.

mında uygulanan fiyatların, arada böyle bir ilişkinin bulunmaması halinde uygulanan fiyat ve bedellere uygun olmasını sağlamak ve böylece ilişkili kişiler (örneğin şirket ile şirketin ortakları, iştirakleri vb.) arasındaki örtülü kazanç aktarımını önlemek amacıyla adil fiyat tespitinin yapılmasına yönelik kuralları içermektedir.

Yukarıda bahsedilen "Peşin Fiyatlandırma Anlaşması" ilişkili kişilerle yapılan işlemlerle ilgili olarak transfer fiyatlandırmasının tesbit edilmesinde belli bir süre (üç yıl aşmamak üzere) için uygulanacak yöntemin, vergi mükellefi ile Mali-

ye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı ("İdare") tarafından anlaşarak belirlenmesidir. Örneğin, ABC şirketi Almanya'da mukim bulunan ortağına mal satarken uygulayacağı fiyatı, maliyet artı yüzde 8 yöntemi ile belirlemekte ve bu yöntem konusunda Maliye Bakanlığı'ndan onay almak istemektedir. Bunun için, Kurumlar Vergisi Kanunu Madde 13 / (5)'e göre, ABC şirketi üç yıl aşmamak üzere, İdare ile Peşin Fiyatlandırma Anlaşması yapabilir.

Kimler yararlanacak?

Bu noktada, akla peşin fiyatlandırma anlaşmasından kimlerin yararlanabileceği sorusu geliyor.

1 Haziran 2007'de kamuoyuna sunulan Taslak Transfer Fiyatlandırması Kararı, transfer fiyatlandırma yöntemi için teyit ve onay isteme (yani peşin fiyatlandırma anlaşması yapma) hakkını sadece Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'na kayıtlı 500 adet "büyük mükellef"e tanyor. Ayrıca, işlem bazında da bir kısıtlama var. 500 büyük mükellef de, sadece ilişkili kişilerle yaptığı yurt dışı işlem-

lere ilişkin belirleyeceği transfer fiyatlaması yöntemi konusunda İdare'ye başvuru yaparak anlaşma imkânı elde edecek. Başvurular, 3 Eylül 2007'den itibaren yapılabilecek. Taslak Karar, peşin fiyatlandırma anlaşması ile ilgili mevcut bu hükümlerle, Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'nda kayıtlı olmayan vergi mükelleflerine peşin fiyatlandırma anlaşması yapma konusunda hiçbir hak tanımıyor.

Çok özellikli sektörlerde (yüksek teknoloji, telekomünikasyon vb.) faaliyet gösteren ve karşılaştırılabilir şirket ve faaliyet bulamadıkları için, kendilerine özgü bir transfer fiyatlaması yöntemi kullanılan va bu konuda İdare ile anlaşmak isteyen ve fakat Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'nda kayıtlı olmayan vergi mükellefleri ne yapacaklar? Eğer Tasarı değişiklik olmaksızın mevcut haliyle yayımlanır, bu mükellefler maalesef peşin fiyatlandırma anlaşması için başvuru yapamayacaklar. Aynı mağduriyet mesela, kâr bölüşüm yöntemini kullanmak isteyip de, bölüşüm oranları ile ilgili olarak İdare'nin onayını almak isteyen, ancak Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı'na kayıtlı olmayan vergi mükellefleri için de sözkonusu olacak. Avrupa Birliği'ndeki uygulamalara baktığımızda, peşin fiyatlandırma anlaşmasına başvuru kriterleri arasında işlemlerin komplekslik derecesi dikkate alınıyor, ancak mükellefin büyüklüğüne göre bir ayrımcılık yapılmıyor. Taslak Karar'ın bu açıdan gözden geçirilmesinde yarar görüyoruz.

Hangi veri tabanı?

Emsal fiyat/emsal fiyat aralığı tespitinde hangi veri tabanının kullanılacağı de büyük önem taşıyor. Taslak Karar'da transfer fiyatlaması yöntemleri formüllerle daha detaylı olarak açıklanıyor ve

ayrıca, emsal fiyatın yanı sıra "emsal fiyat aralığı" kavramı da getiriliyor. Emsal fiyat tespitinde yapılan karşılaştırma analizleri neticesinde tek bir fiyat veya bedelden ziyade, birbirine yakın birden çok sonucu içeren belli bir fiyat veya bedel aralığı da tesbit edilmesi mümkün. "Emsal Fiyat Aralığı", aynı yöntemin farklı karşılaştırılabilir birbiriyle ilişkisi bulunmayan taraflar arasındaki işlemlere uygulanmasından veya aynı verilere farklı transfer fiyatlaması yöntemlerinin uygulanmasından elde edilen değişik emsal fiyatların oluşturduğu fiyat dizisi, olarak tanımlanıyor. Her halükârda, bu karşılaştırma analizlerinin yapılabilmesi için, öncelikle Türk şirketlerine dair mali verilerin de içinde bulunduğu bir veri tabanı bulunması gerekiyor. Ancak Türkiye'de henüz tüm vergi mükelleflerinin yararlanabileceği bir veri tabanı bulunmuyor.

Avrupa'da mevcut ve bu amaçla kullanılan AMADEUS adlı veri tabanı Türk şirketlerine ilişkin bilgileri içermekle beraber, Avrupa'da faaliyette bulunan pek çok şirketin mali ve iş bilgilerine haiz olan bir veri tabanı.

Bu konuda da Mali İdare'nin mükelleflere yol göstermesi gerekiyor. Sektörel bazda emsal fiyat aralıkları ilan edilerek de konuya çözüm getirilebilir. Ancak aynı sektörde faaliyet gösteren her firmanın pazardaki durumlarının farklılığı, faaliyet gösterdikleri bölgeler vb. şartlar dikkate alındığında, adil bir emsal fiyat aralığının önceden tesbiti ve ilanı uygulamada piyasa şartları sebebiyle, önceden ilan edilen fiyat aralığı dışında kalan mükellefleri zor durumda bırakacaktır. Bu nedenle, veri tabanlarındaki bilgilerden yararlanarak yapılan karşılaştırma analizlerinin çok daha sağlıklı ve adil emsal fiyat aralığı tespitine imkân vereceğini düşünmekteyiz.

Transfer fiyatlandırması alanında peşin transfer fiyatlandırması konusunun da Taslak Karar'da yer alması oldukça önemli ve sevindirici bir gelişme. Ancak, Taslak Karar'ın resmileşip yayımlanmadan önce yukarıda değindiğimiz hususlar açısından bir kez daha gözden geçirilmesinde yarar görüyoruz. Veri tabanı hususuna ise, transfer fiyatlandırması konusunda hazırlanmakta olan Tebliğ'de değinileceğini ümit ediyoruz.